

МАЙНОВІ ПРАВА ДИТИНИ ЯК САМОСТІЙНОГО СУБ'ЄКТА СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Розглянуто класифікацію та регулювання майнових прав дитини на основі норм Сімейного та Цивільного кодексів. Показано, що майнові права дитини складаються з двох блоків – всі права, що стосуються дитини як самостійного власника майна, а також всі права дитини, пов'язані з отриманням утримання від своїх батьків.

Ключові слова: *регулювання майнових прав дитини, класифікація майнових прав дитини, гідний рівень життя, правовий режим майна, право дитини на аліменти.*

Майнові права дитини у випадку виокремлення останньої як самостійного суб'єкта сімейних правовідносин, раніше (за дії Кодексу про шлюб та сім'ю України), не мали під собою власної правової основи. З прийняттям нового Сімейного кодексу (далі – СК), ситуація дещо змінилась. Дитина нарівні з батьками визначається самостійним власником майна (ч. 1 ст. 173 СК). Окрім того, що СК надає лише приблизний перелік майнових прав дитини, при регулюванні вказаних прав, Кодекс часто виходить за межі суто сімейних відносин між членами сім'ї, і вдається до регулювання майнових прав дитини шляхом застосування норм Цивільного кодексу (далі – ЦК).

Розгляд майнових прав дитини призводить до висновку, що майнові права дитини складаються по-суті з двох блоків: до першого блоку належать всі права, що стосуються дитини як самостійного власника майна, а до другого – всі права дитини, пов'язані з отриманням утримання від своїх батьків. Права дитини, які входять до першого блоку, слід розглядати при консолідації правових норм, закріплених не тільки в СК, а й в ЦК. Що ж стосується прав дитини, які входять до другого блоку, то ці права регулюються тільки нормами СК.

Таким чином, ст. 173 СК закріплює принцип, що будь-який член сім'ї, включаючи дитину може мати самостійне право власності на певне майно. Відсутність спільності майна батьків і дітей (принцип роздільності майна батьків і дітей, закріплений ч. 1 ст. 173 СК – батьки і діти, зокрема ті, які спільно проживають, можуть бути самостійними власниками майна), не призводить, однак, до відсутності між ними відносин, які б потребували спеціального порядку їх регулювання з приводу майна взагалі.

Метою статті є вивчення питання щодо запровадження в Україні окремих елементів ювенальної юстиції європейського зразка.

Дослідники виділяють, як мінімум, три види відносин, об'єктами яких виступає майно, яке належить батькам і дітям на принципі роздільності майна. По-перше, це відносини з приводу управління батьками майном своїх малолітніх дітей; по-друге, відносини з приводу укладення неповнолітніми дітьми правочинів із застосуванням майна, яке належить їм на праві приватної власності, за яким батьки дитини здійснюють контроль; по-третє, відносини між батьками і дітьми, які проживають разом, з приводу користування майном, яке їм належить на праві спільної (часткової або сумісної) власності [1]. Однак, щодо майна, яке належить членам сім'ї на принципі його роздільності, існує загальне правило, згідно з яким більша частина майна сім'ї належить батькам, а менша – дитині (дітям) [2]. Хоча за деяких ситуацій, як наприклад, у випадку, коли разом із однокласниками тринадцятирічний Ю. після занять у школі займається дитячим бізнесом – мис автомобілі і його місячний заробіток набагато перевищує заробіток батьків [3], дане правило буде порушено. Даний випадок свідчить про майнову рівноправність дитини порівняно з батьками.

Розгляд майнових прав дитини, з точки зору дослідження, відокремлюється не лише специфічною ознакою суб'єктного складу, а й об'єктом цих прав, яким може виступати як спільне, так й роздільне майно батьків і дітей.

Норми чинного законодавства дозволяють дітям мати майно на праві приватної власності та інших речових прав. На праві приватної власності дитина може мати майно, отримане у порядку дарування, майно, отримане у спадок, майно, придбане за власні кошти, доходи, отримані дитиною тощо. Дитина може бути одночасно як самостійним власником майна, так й учасником спільної (сумісної або часткової) власності, зокрема, в разі приватизації членами сім'ї квартир (будинків).

В науковій літературі [4] пропонується наступна класифікація подібного майна:

- а) майно, отримане у порядку вчинення різноманітних цивільно-правових правочинів (дарування, спадкування, купівлі-продажу, міни тощо);
- б) майно, отримане у разі приватизації об'єктів державної власності;
- в) доходи, отримані від майна, яке належить дитині (відсотки від банківського вкладу, суми від надання в оренду житла, дивіденди від цінних паперів, дохід з підприємств тощо);
- г) кошти, отримані за результатами праці, інтелектуальної чи підприємницької діяльності (заробіток, стипендія, авторський гонорар, доходи від підприємницької діяльності тощо). Останні дві позиції прийнято зазвичай об'єднувати.

Інші речові права виникають у дітей внаслідок:

- а) права володіння й користування житловим приміщенням, яке належить на праві власності батькам дитини;
- б) права володіння і користування майном батьків за умови спільного проживання з ними.

З наведеної вище класифікації можна визначити об'єкти майна, яке може належати дитині на праві приватної власності. Це речі індивідуального користування, т.зв. дитячі речі (одяг, взуття, іграшки, ліжко тощо: ст. 174, ч. 1 ст. 176 СК), об'єкти нерухомого майна (квартири, будинки, гаражі, земля тощо), цінні папери, рахунок у банку, кошти, які виділяються на утримання дитини (аліменти, пенсія з інвалідності, пенсія у разі втрати годувальника, виплати по догляду за дитиною).

Міжнародний стандарт, передбачений ст. 27 Конвенції про права дитини 1989 р. (далі - Конвенцією) про гідний дитини рівень життя, що потребує відповідних матеріальних затрат і забезпечується головним чином батьками дитини, проявляється в реалізації дитиною своїх майнових прав. Маємо думку, що даний стандарт - гідний дитини рівень життя є пов'язаний не лише з отриманням утримання від батьків або осіб, які їх замінюють, а й з забезпеченням житлових прав дитини. Житлові права дитини відносяться до розряду майнових прав, проте, досить часто має місце паралельне використання понять "нерухоме майно" та "житло" [5].

Право дитини на житло, як й право дитини на будь-яке інше майно є складовою її права власності. Отже, робимо висновок, що статті СК (зокрема, ч. 2 ст. 176), якими регулюються житлові та майнові права дитини є бланкетними, адже регулювання зазначених прав здійснюється за рахунок цивільно-правових норм.

Майно, власником якого є дитина може мати різний правовий режим і відповідно поділяється на: а) майно, управління яким здійснюють батьки або особи, які їх замінюють (до досягнення дитиною чотирнадцяти років); б) майно, відносно якого дитина здійснює повноваження власника самостійно, а у випадку потреби за допомогою законних представників (починаючи з чотирнадцяти років).

По-перше, розглянемо правовий режим майна дітей, управління яким здійснюється батьками (ст. 177 СК).

Власник на свій розсуд володіє, користується і розпоряджається належним йому майном (ст.ст. 317, 319 ЦК). Втім, малолітня дитина може здійснювати лише дві правомочності: вона може володіти і користуватись належним їй на праві власності майном (наприклад, відносини між малолітньою дитиною та її батьками щодо житлових приміщень), тоді як третю правомочність – розпорядження – здійснюють батьки дитини, або особи, які їх замінюють. Так, право власності малолітньої дитини складається з права володіння, права користування та, відповідно до ч. 1 ст. 177 СК, права на належне управління майном, яке здійснюють батьки дитини або особи, що їх замінюють в її інтересах.

Ст. 177 СК зорієнтована на спільне проживання батька, матері і дитини. Батьки, зокрема малолітньої дитини, являються законними розпорядниками її майна. Тому право батьків з управління майном дитини виступає як їх самостійне право і визначається як право по управлінню чужим майном [6]. Передбачається, що батьки діють саме так, як діяла б сама дитина, якщо була би наділена дієздатністю в повному обсязі. Проте, визначати за батьками дитини статус власника її майна було б юридично неправильно. Оскільки управління майном дитини представляє собою комплекс певних дій, спрямований не лише на збереження майна, а й на отримання доходу від цього майна, то вчинення даних дій за неможливістю здійснення їх дитиною-власником самостійно прямо залежить від об'єкту майна.

Саме тому, вважаємо логічно обґрунтованою точку зору, що дозвіл органів опіки та піклування повинен надаватись не тільки у випадку відчуження майнових прав дитини, а й набуття цих прав [7]. Таким чином, у разі, коли за кошти дитини купується квартира, будинок чи автомобіль, дозвіл органів опіки та піклування також повинен бути отриманий. Дозвіл органів опіки та піклування не є потрібним у випадку, якщо батьки купують квартиру, будинок для дитини за свій кошт. Маємо думку, що майнові права та інтереси дитини знайдуть в такий спосіб більший захист.

Батьки не можуть за власною ініціативою зняти з себе батьківські обов'язки, в тому числі й обов'язок щодо управління майном дитини. Виходячи з норм ч.ч. 4, 5 ст. 177 СК питання про управління майном дитини вирішується батьками спільно. При вчиненні одним з батьків правочинів щодо майна малолітньої дитини вважається, що він діє зі згоди другого з батьків. Обов'язковою умовою визнання правочину недійсним повинно бути порушення (погроза порушення) майнових прав дитини, яке виникло в результаті здійснення даного правочину, зокрема, якщо цей правочин виходить за межі дрібного побутового.

Серед правочинів, які батьки дитини не мають права вчиняти без дозволу органів опіки та піклування, найбільш проблемними є правочини щодо відмови від житлових прав дитини. Непоодинокі випадки, коли після відчуження батьками або особами, які їх замінюють житла та купівлі іншого, діти позбавляються права власності на свою частку у придбаному житловому приміщенні [8]. Проте, випадки, коли до кримінальної відповідальності притягуються особи, винні у порушенні прав дітей на житло і майно, є поодинокими.

В деяких випадках (окрім, вчинення дрібних побутових правочинів самими малолітніми дітьми та здійснення ними особистих немайнових прав на результати інтелектуальної власності – ч. 1 ст. 31 ЦК), батьки повністю замінюють собою особистість малолітньої дитини у правовідносинах, здійснюючи при цьому увесь комплекс дій, необхідних для реалізації її майнових прав, тобто виступають її законними опікунами, а в інших – лише доповнюють й корегують дії неповнолітньої дитини. Але, в будь-якому випадку батьки зобов'язані враховувати потреби та інтереси малолітньої дитини, здійснюючи управління її майном, якщо малолітня дитина може самостійно визначити свої потреби та інтереси (ч. 1 ст. 177 СК). Проте, варто погодитись з авторами, які вказують на відсутність в законодавстві вказівки на мінімальний вік дитини, після досягнення якого повинна братися до уваги її думка [9].

Міжнародний стандарт, зокрема, ст.ст. 26, 27 Конвенції ООН про права дитини 1989 р. закріплює право кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного, морального та соціального розвитку дитини. Батько (-ки) або інші особи, які виховують дитину, несуть основну відповідальність за забезпечення в межах своїх здібностей і фінансових можливостей умов життя, необхідних для розвитку дитини. Тобто, виходячи з положень Конвенції можна говорити про фінансову відповідальність за утримання дитини. Схожа норма дублюється й в Законі України "Про охорону дитинства" (ст. 8).

Сімейний кодекс України (далі – СК) в ст. 180 вказує на обов'язок батьків щодо утримання дитини. Держава в особі державних інституцій може надавати допомогу батькам по утриманню дітей, проте основним джерелом утримання дитини все ж таки залишаються засоби існування її батьків. Зокрема, на підставі повноважень, наданих СК, Кабінет Міністрів України у 2006 році ухвалив Постанову № 189 про Порядок призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме.

Саме в сім'ї узгоджуються життєво важливі біологічні інтереси людини та інтереси держави як суто соціального явища [10], тому обов'язок утримувати дитину – це моральне й найважливіше правове зобов'язання батьків [11]. О.С.Йоффе, не виходячи за межі буквального розуміння терміну "аліменти" (лат. alimentum – харчі, утримання), зв'язує із даним поняттям будь-які правовідносини, пов'язані із наданням будь-якій особі утримання [12]. Метою аліментного зобов'язання, на думку дослідників, є забезпечення отримання членами сім'ї необхідних умов існування за рахунок інших членів сім'ї, тобто осіб, які знаходяться з ними в сімейно-правових відносинах [13], що суттєво відрізняє аліментне зобов'язання від цивільного, а тому за своєю природою аліментне зобов'язання носить сімейно-правовий характер.

Отже, аліменти – це певні кошти цільового призначення, що надаються в силу закону аліментнозобов'язаною особою (одним з батьків) управомоченій особі (іншому з батьків на користь дитини), і можуть носити як добровільний, так й примусовий характер. Тобто питання щодо утримання, зокрема, дітей можуть вирішуватися двома способами: а) шляхом добровільного виконання батьками обов'язків з утримання дітей; б) в судовому порядку.

Аліменти на утримання малолітніх і неповнолітніх дітей (ст. 6 СК) переважно надаються добровільно. Батьки забезпечують дітей всім необхідним для їх життя, розвитку та навчання. Якщо ж батьки ухиляються від цього обов'язку та не надають коштів на утримання дітей добровільно, такі кошти стягуються з них у судовому порядку. А при злісному ухиленні батьків від сплати аліментів на утримання дітей, вони підлягають притягненню до кримінальної відповідальності за ст. 164 КК. Якщо місце проживання батьків невідоме, або вони ухиляються від сплати аліментів, або не мають

можливості утримувати дитину, дитині, виходячи зі ст. 181 СК та згідно Постанови № 189, затвердженої Кабінетом Міністрів України 22.02.2006 р. призначається та виплачується тимчасова державна допомога, яка не може бути меншою ніж 30% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку.

Тимчасова допомога призначається на строк шість місяців (включаючи місяць надходження документів), а для її продовження необхідно подати заяву, в якій зазначається, що підставою є ухилення одного з батьків від сплати аліментів. Кошти тимчасової допомоги є державною субвенцією і виплачуються тому з батьків, з ким залишається дитина через уповноважені установи за місцем проживання (у випадку зміни місця проживання – подається нова заява).

З точки зору захисту прав дитини і виходячи з принципу недискримінації, зокрема, дітей серед інших категорій населення, державна субвенція може розглядатись з різних кутів зору. З одного боку – це є середній показник тимчасової державної допомоги по країні, який може, на нашу думку, стати основою для його збільшення, виходячи з економічного розвитку регіонів. Ті регіони, що є більш економічно розвинені до цієї суми можуть додавати зі своїх місцевих бюджетів, а слабо розвинені регіони – залучати т.зв. "спонсорські" кошти: кошти неурядових організацій, кошти фондів або їх відділів, які займаються захистом прав дітей, кошти підприємств малого та середнього бізнесу.

Аліментні зобов'язання батьків і дітей поряд з аліментними зобов'язаннями подружжя належать до аліментних зобов'язань першої черги, оскільки зазначені особи зобов'язані надавати утримання одне одному незалежно від наявності у них інших родичів [14]. У цьому контексті має сенс точка зору Л.В. Сапейко, яка визнає доцільність запозичення до національного законодавства досвіду деяких зарубіжних країн, зокрема Швеції, де право на аліменти передбачено лише для дітей і подружжя. У всіх інших випадках забезпечення здійснюється за рахунок коштів, що надаються в порядку соціального забезпечення [15].

Але щоб не виникало плутанини з іншими зобов'язаннями, закон та юридична наука застосовують термін "аліменти" у спеціальному, технічному значенні, позначаючи цим терміном лише утримання, яким один громадянин зобов'язується забезпечувати іншого в силу існуючих між ними сімейних відносин [16]. Зокрема, аліментне зобов'язання батьків по утриманню своїх дітей – це правовідношення, в силу якого батьки зобов'язуються робити це, спираючись на сукупність юридичних фактів, одним з яких є факт походження дитини від даних батьків [17]. Польський дослідник Станіслав Жендрух визначає аліментний обов'язок як "борг до сплати", який виникає зі ступеня споріднення осіб [18]. Виходячи з положень ст.ст. 181, 182 СК, законодавець не розрізняє понять "утримання" та "аліменти", уживаючи їх як синоніми.

Позов про стягнення аліментів з одного з батьків щодо утримання дитини (дітей) ґрунтується на нормі ст. 180 СК, за якою батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття. Ця норма СК відповідає ч. 2 ст. 51 Конституції України, а також Концепції державної сімейної політики, затвердженої Постановою Верховної Ради України від 17.09.1999 р., в якій вказується, що сьогодні відповідальність за утримання і виховання дітей покладена на батьків значно більшою мірою, ніж на державу [19].

У батьків обов'язок з утримання виникає з моменту народження дитини та припиняється досягненням дитиною повнолітнього віку або моментом її смерті. Що стосується самої дитини, то з моменту народження і до досягнення повноліття, правом на аліменти дитина наділяється незалежно від наявності в неї другого з батьків або третьої особи, уповноваженої на подання позову про стягнення аліментів. Фактично перед судом стоїть завдання, вирішити справу не на користь одного з батьків, а на користь дитини [20], виходячи виключно з її інтересів. Саме інтереси дітей зумовлюють необхідність обов'язкової участі в судовому засіданні органу опіки та піклування.

Так, говорячи про аліментні зобов'язання, можливим є визначення притаманних їм загальних ознак.

По-перше, даний вид зобов'язань базується на кровному спорідненні. В умовах повноцінних, дружніх сімейних стосунків, існує обов'язок одних членів сім'ї утримувати інших її членів. Проте, виникнення аліментного обов'язку завжди є відгуком на порушення нормальних сімейних стосунків між членами сім'ї, адже не виключається застосування примусових заходів задля кращого забезпечення утримання, в рамках дослідження, дітей.

По-друге, суттєву роль має вік дитини, яку батьки зобов'язані утримувати. Обов'язок батьків щодо утримання дітей виникає з моменту народження останніх і зберігається до досягнення дітьми повноліття. Закон, однак, може встановлювати винятки з даного правила, зокрема, згідно ст.ст. 198, 199 СК, батьки зобов'язані утримувати і своїх повнолітніх дітей, проте це питання виходить за рамки дослідження.

По-третє, встановлення чітких меж аліментного зобов'язання. Обов'язок батьків щодо утримання дітей не має наперед встановлених меж. І тільки коли виникає необхідність фіксації подібних зобов'язань, тільки тоді й встановлюються межі. Утримання дитини може здійснюватися в грошовій і (або) натуральній формі (ч.ч. 2, 3 ст. 181 СК), а кошти на утримання дитини присуджуються у частці від доходу одного з батьків і (або) у твердій грошовій сумі (ст. 184 СК). Мінімальний розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 30% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (ч. 2 ст. 182 СК).

По-четверте, аліментні зобов'язання встановлюються за умови необхідності забезпечення примусового виконання зобов'язань з утримання дітей.

Отже, аліментне зобов'язання, як складний правовий інститут, характеризується майновим та суворо особистим характером, взаємністю, невідплатністю, тривалістю та обґрунтованістю існування, цільовим призначенням, відсутністю можливості для взаємозарахування, неможливістю множинності суб'єктів [21].

Однією з новел СК є закріплення диспозитивних засад регулювання сімейних відносин. Тоді як тривалий час регулювання аліментних відносин в Україні відбувалось виключно на імперативних засадах, коли учасники вказаних правовідносин просто не мали змоги обирати спосіб виконання аліментного обов'язку.

З точки зору дослідження під аліментним зобов'язанням слід розуміти правовідносини, які базуються на кровному спорідненні та спрямовані на забезпечення примусового виконання обов'язку одного або обох батьків по утриманню дитини з метою забезпечення достойних умов існування до досягнення дитиною повноліття. Аліментні виплати на дітей є найбільш поширеними серед аліментних виплат на інших членів сім'ї. Аліменти є одним з гарантованих законом джерел існування дитини. Так, серед всієї специфіки аліментних зобов'язань, дослідженням пропонується розглянути обов'язки батьків в обсязі ст.ст. 180, 185 СК.

Виходячи з ч. 1 ст. 51 Конституції України, кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї. Тому й аліментні зобов'язання батьків відносно своїх дітей стосуються однаковою мірою обох батьків. Погляд на те, що відповідальність матері перед своїми дітьми є меншою в порівнянні з відповідальністю батька [22], не знайшов підтримки та підтвердження в національному законодавстві. Так, позов про стягнення аліментів на утримання дітей може бути звернено не тільки до батька, але й до матері дитини, оскільки обов'язок щодо утримання дітей покладається рівною мірою на обох батьків.

Новелою є положення ст. 181 СК, яке вперше у сімейному законодавстві України закріпило вказівку на те, що способи виконання батьками обов'язку щодо утримання дитини визначаються за домовленістю між ними, тобто на диспозитивних засадах. Виходячи з цього аліментний обов'язок може бути оформлений між батьками дитини домовленістю або договором, що відповідає ч. 2 ст. 7 СК. Дана домовленість між батьками дитини щодо її утримання може фіксуватися й у шлюбному договорі (ч. 2 ст. 93 СК).

Автором підтримується погляд, що укладення договору про сплату аліментів є найбільш прийнятним способом виконання аліментного обов'язку, оскільки дозволяє уникнути звернення до суду з метою примусового стягнення аліментів [23]. Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 189 СК батьки мають право укласти у письмовій формі нотаріально посвідчений договір про сплату аліментів на дитину, умови якого (розмір та строки виплати) не можуть порушувати права дитини, встановлені цим Кодексом. Метою даного договору є добровільне виконання аліментного зобов'язання одним із батьків дитини. Можливість укладення такого договору передбачена в національному законодавстві вперше.

Правова сила договору між батьками про аліменти на дитину полягає у можливості його примусового виконання. У разі невиконання одним із батьків свого обов'язку за договором, аліменти з нього можуть стягуватися на підставі виконавчого напису нотаріуса державною виконавчою службою в розмірі, визначеному в договорі (ч. 2 ст. 189 СК).

Розмір аліментів визначається за домовленістю сторін. Це положення означає, що сума може й перевищувати ту, яку одержувач аліментів розраховував отримати у разі стягнення аліментів за рішенням суду. Розмір аліментів може складати або тверду фіксовану суму, або відсоток від доходу одного з батьків. Слушною є думка практиків з приводу того, якщо у договорі фіксується розмір проценту, то слід обов'язково вказати, що саме є доходом, з якого він вираховується, тобто необхідно перерахувати усі види заробітку, від суми яких буде братися даний відсоток [24]. Якщо розмір визначений у твердій грошовій сумі (ч. 2 ст. 184 СК), то батьки можуть включити до договору умови індексації.

Другою обов'язковою умовою договору про сплату аліментів на дитину треба визначити строки виплати аліментів: щомісячні, щоквартальні, щорічні або інші виплати. Аліменти можуть бути сплачені всією сумою одноразово. Розрахунок робиться за весь період виплати до досягнення дитиною повноліття (ст. 180 СК), а у зв'язку з навчанням – до 23 років (ч. 1 ст. 199 СК).

Доречною є фіксація у договорі не тільки розміру аліментів і строків їх сплати, але й способу сплати (готівкою, у безготівковій формі чи в інший спосіб), хоча цю вимогу СК не передбачає [24]. Будь-які умови, включені батьками у договір про сплату аліментів не повинні порушувати права дитини, що встановлюються СК.

До договору про сплату аліментів на дитину можуть включатися положення про зміну умов договору та його розірвання. Розмір аліментів, а отже й умови договору можуть бути змінені, ґрунтуючись на нормі ст. 192 СК. Розірвання договору про сплату аліментів на дитину можливе внаслідок укладення одним із батьків, ґрунтуючись на вимогах ст. 190 СК, яка також є новелою, договору про припинення права на аліменти на дитину у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно, а також у зв'язку з закінченням його строку або досягненням дитиною повноліття.

Література

1. Жилинкова І.В. Правовий режим имущества членов семьи / І.В. Жилинкова. – Харьков : 2000. – 348 с.
2. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України / За ред. Ю.С. Червоного. – К. : Істина, 2003. – 486 с.
3. Ромовська З.В. Сімейний кодекс України : науково-практичний коментар / З.В. Ромовська. – К. : Видавничий Дім Ін Юре, 2006. – 523 с.
4. Нечаева А.М. Семейное право. Курс лекций / А.М. Нечаева – М. : Юристъ, 2002. – 358 с.
5. Сімейне право України : підрічн. / За ред. Ю.С. Червоного. – К. : 2004. – 396 с.
6. Захист і забезпечення дотримання житлових та майнових прав дітей : тематична Державна доповідь про становище дітей в Україні за підсумками 2001 року – К. : 2002. – С. 20.
7. Жилинкова І.В. Правове регулювання майнових відносин у сім'ї в контексті нового сімейного законодавства. – В зб.: Еволюція цивільного законодавства : проблеми теорії і практики. [Матеріали міжнародної науково-практичної конференції] (29-30 квітня 2004 р., м. Харків). – К. : 2004. – 495 с.
8. Коновалов Д. Сімейний кодекс України – шлях до Європи / Д. Коновалов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1418>
9. Иоффе О.С. Советское гражданское право / О.С. Иоффе. – Л. : 1965. – 326 с.
10. Масевич М.Г. Основания возникновения алиментных обязательств / М.Г. Масевич // Правовые вопросы семьи и воспитания детей. – М. : 1968. – С. 87.
11. Рябов А.М. Личные и имущественные отношения между родителями и детьми / А.М. Рябов. – Воронеж, 1961. – 356 с.
12. Рябов А.М. Личные и имущественные отношения между родителями и детьми по советскому семейному праву. – Автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук / А.М. Рябов. – Воронеж, 1962. – 27 с.
13. Сапейко Л.В. Правове регулювання аліментних обов'язків батьків і дітей. – Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / Л.В. Сапейко. – Харків, 2003. – 28 с.
14. Jędruch S. Rodzice i dzieci / Stanisław Jędruch. – Warszawa, 1984. – 256 s.
15. Сімейне право : Нотаріат. Адвокатура. Суд : Наук.-практ. посіб. : У 2 кн. / За заг ред. С.Я. Фурси. – К. : 2005. – 783 с.
16. Свердлов Г.М. Советское семейное право / Г.М. Свердлов. – М. : 1951. – 327 с.
17. Костенко Л. Договір між батьками про сплату аліментів на дитину / Л. Костенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1813>

Classification and adjusting of property rights for a child are considered on the basis of norms Domestic and Civil codes. It is shown that the property rights of the child consists of two units - the rights of the child as an independent owner of the property, as well as all the rights of the child related to receiving maintenance from their parents.

Keywords: *adjusting of property rights for a child, classification of property rights for a child, deserving standard of living, legal mode of property, right for a child on alimonies.*

Право

Рассмотрена классификация и регулирование имущественных прав ребенка на основе норм Семейного и Гражданского кодексов. Показано, что имущественные права ребенка состоят из двух блоков - все права, касающиеся ребенка как самостоятельного собственника имущества, а также все права ребенка, связанные с получением содержания от своих родителей.

Ключевые слова: *регулирование имущественных прав ребенка, классификация имущественных прав ребенка, достойный уровень жизни, правовой режим имущества, право ребенка на алименты.*